

04/2011

Zpravodaj

Ekologického centra Kralupy nad Vltavou

Pod stromečkem stromeček

Milí zájemci o životní prostředí a ekologii, předkládáme Vám letošní poslední číslo Zpravodaje Ekologického centra Kralupy nad Vltavou (ECK). Po celý rok jsme se snažili Vám přinášet jeho prostřednictvím zajímavé informace z oblasti životního prostředí, aktuálního dění v průmyslu, na Kralupsku a také v ECK. Po celý rok jsme s vámi – veřejností – komunikovali prostřednictvím elektronické pošty, facebooku, ale také osobně či telefonicky. Zodpovídali jsme dotazy, týkající se kvality ovzduší i dalších ekoporadenských témat (za letošní rok jich k datu vydání Zpravodaje bylo 210), podávali informace o nestandardních stavech v průmyslu, pořádali soutěže (vědomostní, fotografickou i literární), zorganizovali semináře pro veřejnost za podpory spol. MERO ČR, a.s., uspořádali Vánoční soutěž za podpory spol. AVE Kralupy.

Nezapomněli jsme na sebevzdělávání a to jak v oblasti legislativy či problematiky ovzduší, odpadů, vod, přírody a krajiny, tak i v oblasti ekologické výchovy, kdy jsme se zúčastnili odborných konferencí a seminářů. Zpracovali jsem celkem 63 tiskových zpráv na nejrůznější témata; např. Ekologická stopa, globální oteplování, tonery, světelné znečištění, změny v legislativě atd., které jsme zasílali průběžně médiím na Kralupsku. Zúčastnili jsme se projekce dokumentárních filmů s tematikou ekologie a lidských práv společností Člověk v tísni.

ECK se také aktivně zapojilo do zpracování nového výukového programu k letošnímu Mezinárodnímu roku chemie pro žáky ZŠ a studenty SŠ o rařinářských, petrochemických a agrochemických procesech v UNIPETROL RPA. Cílem programu je atraktivní formou přiblížit proces zpracování ropy.

ECK zorganizovalo jednání o možnosti obnovy měření prašnosti v Kralupech nad Vltavou. Kvalita ovzduší se na Kralupsku měří v AIM Veltrusy. Životnost prachové sondy však v červnu 2010 vypršela a ta byla vyřazena z provozu. Pokud Státní zdravotní ústav obdrží požadovanou dotaci z evropských fondů, mohlo by být měření prachu v Kralupech obnoveno v roce 2012.

Blíží se vánoční svátky a s nimi i konec roku 2011. Dovolte mi, abych vám popřála za celý kolektiv ekologického centra příjemné a klidné prožití svátků vánočních, mnoho zdraví a štěstí v novém roce 2012. Doufám, že váš zájem o životní prostředí potrvá i v dalším roce a že se s vámi budeme setkávat v ECK, případně komunikovat telefonicky či elektronicky.

Děkuji vám za vaši přízeň

Ing. Milena Vágnerová,
vedoucí ECK a ECM

Nejkrásnější svátky v roce se kvapem blíží a my už začínáme promýšlet veškeré přípravy, abychom si Vánoce mohli pěkně a v klidu vychutnat v hojnosti a blahobytu, na který jsme zvyklí. Jak velká hromada dárků a jídla je zapotřebí ke šťastnému prožití Vánoc? Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou Vám přináší několik tipů na to, jak si udělat Vánoce hezké nejen pro nás, ale také ohleduplné a šetrné k přírodě.

Pokud se necháme unést předvánoční propagandou, kdy na nás doslova ze všech stran útočí stovky billboardů, letáků, akční slevy na každém rohu i obrazové reklamy kdykoliv

zapnete televizi, může se Vám snadno stát, že podlehnete nákupní horečce. Následně pak doma tonete v záplavě nově nakoupených věcí, balíčků papírů a stuh, nastává problém kam uskladnit velké zásoby potravin, cukroví,

uzenin, nevíte zda dřív uklidit, péct, balit dárky nebo zdobit byt a předvánoční kolotoč se roztočí na plné obrátky. Každoročně vydáváme o Vánocích stále více peněz. Méně plýtvání a více skromnosti nám může pomoci nejen ochránit náš rozpočet, ale také prožít Vánoce klidněji a s dobrým pocitem menšího poškozování přírody.

Každým rokem v naší republice padne za oběť vánočním zvyklostem přes milion řezaných stromků. Přibývá domácností, které si pořizují umělé vánoční stromky, protože se domnívají, že je to pro přírodu lepší. Pokud je však stromek po splnění svého účelu spálen v kotelně, ve spalovně nebo kompostován, můžeme říci, že živý (resp. položivý) stromek je ekologičtější než ten z plastu. Přírodě přátelštější volbou je ovšem živý vánoční stromek v květináči. Ten je možné po Vánocích přemístit na zahradu, balkon či terasu.

I ozdoby na stromek můžeme mít v ekologickém, tedy přírodním duchu. Ať už se jedná o slaměné nebo dřevěné ozdoby, textilní ozdoby nebo ze sušeného ovoce. Také dárky je možné vybírat s ohledem na přírodu. „Můžeme udělat radost tradičními rukodělnými výrobky, oblečením z biobavlny, výrobky se značkou Fair Trade nebo se značkou „ekologicky šetrný výrobek“.

(...více)

(JK)

Ohlédnutí za semináři pro veřejnost

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou (ECK) uspořádalo pro veřejnost v období od října do prosince 2011 za podpory společnosti MERO ČR, a.s. sérii pěti seminářů s ekologickou tematikou. Témata jednotlivých seminářů byla zvolena tak, aby zajímala co nejširší skupinu lidí a byla aktuální v konkrétním časovém období pořádání seminářů. V prvním semináři na téma „Zelená domácnost“ jsme se věnovali úsporám energie a vody v domácnostech. V dalších seminářích jsme se zaměřili na problematiku vody, biokosmetiku, ekozahradkaření, ovzduší na Kralupsku a ekospotřebitelství.

Na každý seminář si dispečerky připravily prezentace k dané problematice, které pak

mero[®]

příchozím promítaly na plátno a doprovázely je odborným výkladem. Přednášky byly spojeny s besedou, kdy se v průběhu přednášky přítomní mohli na cokoli zeptat. Jak probíhaly jednotlivé semináře můžete zjistit zde:

1. [Zelená domácnost - jak šetřit peníze i životní prostředí](#)
2. [Voda - o kvalitě pitné vody i vody ke koupání](#)
3. [Biokosmetika a ekozahradkaření](#)
4. [Ovzduší na Kralupsku](#)
5. [Ekospotřebitelství - jak nenaletět na triky prodejců](#)

Děni v průmyslu

Na spalovací stanici odpadů umístěné v ACHV proběhlo na konci září měření emisí PCDD/F, HCl, HF a vybraných kovů v odpadním plynu na výstupu.

Protokol s výsledky měření a mnoho dalšího naleznete - [zde](#).

12.12.2011 - ČESKÁ
RAFINÉRSKÁ, a.s.

Při technologické operaci došlo na 30 minut k překročení limitu spalin v kouřovodu.

Aktuálně z Kralup

Vánoce a odpad...

O Vánocích budeme mít možná starost s nadměrným množstvím odpadu.

V Kralupech bude fungovat svoz odpadu i o svátcích [dle běžného harmonogramu](#).

Stejně tak bude občanům k dispozici i sběrný dvůr Technických služeb města Kralupy n/Vlt., a to každý den včetně svátků od 9 do 17 hodin.

Nezapomeňte odpady poctivě třídít!

Zdroj: www.praha.eu

Smogová situace ve Středočeském kraji

Na konci druhého listopadového týdne zasáhla oblast Středočeského kraje silná teplotní inverze. Podmínky pro rozptýlení látek vstupujících do ovzduší se velmi zhoršily. Došlo k jejich kumulaci a zvláště pak suspendovaných částic označovaných jako PM₁₀. V neděli 13.11. dokonce došlo k vyhlášení signálu upozornění na vznik smogové situace. Předpovědi, které nepředpokládaly zlepšení situace, se naplnily a již v pondělí 14.11. večer byl vyhlášen signál regulace, který byl odvolán o 2 dny později. Celá epizoda skončila 21.11., kdy byl odvolán i signál upozornění. Smog byl v Kralupech n/Vlt. navíc doprovázen tzv. průmyslovým sněžením.

S viditelně zhoršenou kvalitou ovzduší narostl v ekocentru počet dotazů ohledně chování v takovém počasí. Telefonovali jak paní učitelky z MŠ, tak běžní obyvatelé města a dokonce i zástupci regionálního tisku. Všechny zajímalo jak se chovat a jak dlouho situace potrvá.

Jaká jsou pravidla chování během vyhlášení signálů?

(JK)

Dotazy z naší Zelené linky....

Jaké škody může napáchat zimní solení?

Chlorid sodný používaný pro solení chodníků a silnic se mimo komunikace dostává buď přímo neopatrností obsluhy sypačů, a nebo spolu s uklizeným sněhem. Sůl do půdy migruje v podobě solného roztoku a šíří se prostředím, čímž způsobuje vyplavování vápníku, draslíku a hořčíku. Následkem je rozpad půdní struktury a posunutí pH do alkalické oblasti. V takové půdě je řada živin pro rostlinu prakticky nepřístupná. Následkem jsou pásy „vypálené“ trávy podél komunikací a často i usychající listy na stromech na jaře a v létě. Opadáváním listů se stromy zvýšené koncentrace chloridů zbavuje. Rozsah poškození závisí i na stavu a druhu rostliny. Kromě rostlin poškozuje sůl také psí tlapky a naši obuv.

Možností jak se zbavit soli z půdy je málo, částečně může pomoci vydatná závlivka, to je ale značně neekonomické a mnohdy i technicky nemožné.

Osobám s chronickými dýchacími potížemi, srdečním onemocněním, starším lidem a malým dětem je doporučeno zdržet se při pohybu pod širým nebem zvýšené fyzické zátěže, spojené se zvýšenou frekvencí dýchání. I osoby zdravé by se měly zamyslet nad pobytem ve znečištěném ovzduší. Řidiči by měli omezit jízdy autem, která přispívají ke zvyšování prašnosti a koncentrací oxidů dusíků. Při vyhlášení signálu regulace musí svou výrobu omezit i vybraní velcí znečišťovatelé. Omezit svou činnost musela např. teplárna umístěná v ACHV v Lobečce.

V tomto roce byl vyhlášen signál regulace vůbec poprvé a signál upozornění podruhé. Poprvé to bylo 24.2., kdy signál platil pouze 2 dny.

Více se o problematice prachu v ovzduší můžete dozvědět z letáčku, které připravilo Ekologické centrum Most, [zde](#).

Zdroj: www.delnicek.cz

Vybagrování půdy je také těžko realizovatelné.

Jako nejjednodušší řešení se jeví používání jiného posypového materiálu – nejčastěji písku či škváry. Ty mají nevýhodu v tom, že zvyšují prašnost. Na trhu je ale již posypový materiál označený značkou Ekologicky šetrný výrobek. Pro obce ale může být používání takového posypu na celém území velmi ekonomicky náročné.

V Kralupech n/Vlt. se komunikace solí velmi omezeně. Používá se spíše jiný inertní materiál.

Ovzduší

Aktuální přehled z měřicích stanic o stavu znečištění ovzduší můžete sledovat [zde](#).
(Zdroj dat: [CHMÚ](#))

Vyhodnocení čistoty ovzduší v uplynulém měsíci ze stanice Veltrusy si můžete prohlédnout [zde](#).

Vzdělávejte se s námi

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou nabízí výukové programy, semináře "na míru" s tématy: biopotraviny, krajina, průmysl, zdraví a životní prostředí, voda, půda, odpady, biodiverzita, obnovitelné energie, klimatické změny a další. S kompletní nabídkou se můžete seznámit v Katalogu vzdělávacích programů ECK - [viz odkaz](#).

Naše publikace

- publikace o ulí
- výukový CD-ROM

K objednání [ZDE](#).

Ekovýchova

7.1.2012
Ptákoviny – Zimní hosté (Praha)
Vycházka na ptačí zimoviště k Vltavě
- více informací [zde](#)

11.1.2012
Reportáž o vzniku fairtradových výrobků v Ghaně a v Indii (Praha)
Interaktivní přednáška
Více se dozvíte [zde](#)

20.2.2012
Veverka známá i neznámá (Praha)
Přednáška a beseda s Kateřinou Soukupovou ze záchranné stanice pro veverky PINKY, která má s veverkami bohaté zkušenosti. Více [zde](#)

22.2.2012
Jak pracují kořenové čistírny odpadních vod? (Praha)
Interaktivní přednáška z oblasti šetrného chování spotřebitelského a odpadního.
více info [zde](#)

Zdroj: <http://statistik.guim.co.uk>

Nekupujte odpady

V roce 2010 vyprodukoval každý obyvatel naší republiky včetně nemluvňat průměrně 317 kg odpadů, z toho jich pouze 50 kg vyřídil. Celkové množství odpadů z domácností se pořád zvyšuje, skládky se plní a vhodná místa pro nové nejsou. Stejně jako existuje pyramida toho, co bychom měli jíst, existuje tzv. **odpadová pyramida**, která popisuje jak by společnost měla nakládat s odpady.

Nejlepší je samozřejmě prevence, tedy nevytvářet zbytečně odpad. S tím souvisí i naše snaha o rozumné nakupování pouze těch věcí, které opravdu potřebujeme a v co nejjednodušších obalech, které se dají snadno recyklovat. Asi každý z nás

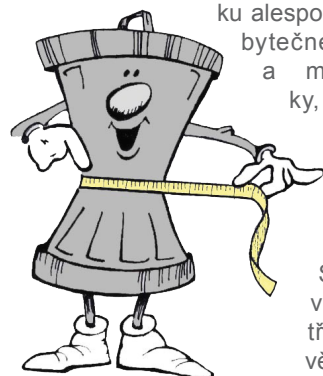
se nejen ekonomický užitek, ale také štíhlejší postavu (o kterou dnes mnoho lidí usiluje) a především dobrý pocit, že zbytečně nezatěžujeme naši planetu, naši přírodu.

Tuto pyramidu by před sebou měli mít především výrobci při vyvíjení nových výrobků a jejich součástí. Pokud bude výrobek zabalen v mnoha obalech, pevně složen z několika druhů materiálů, které navíc nebudou rozložitelné, skončí takový výrobek (a jeho obal) či jeho část v lepším případě ve spalovně, v horším na skládce. Opětovné využití či recyklace budou možné jen velmi obtížně.

občas podlehne reklamě nebo nákupní horečce a donese domů věci nadbytečné, které vůbec nepotřebuje. Jiné pak logicky putují do odpadu, ač by ještě mohly sloužit svému účelu. Odolat tomuto pokušení zbytečného hromadění věcí i potravin, je ta správná prevence vzniku odpadu.

Ti kdo berou ochranu přírody vážně, snaží se žít skromně a bez plýtvání. Pokusme se o to také, když vyřadíme ze svého nákupního košíku alespoň na čas nadbytečné potraviny a módní doplňky, tak zjistíme, že člověk ke svému životu opravdu mnoho nepotřebuje. Skromnost v jídle i ve spotřebě dalších věcí nám přine-

My bychom při nákupech měli dávat přednost zboží v jednodušším obalu, který se dá lépe recyklovat. Vyhýbat se obalům z hliníku, které jsou drahé, navíc se při výrobě hliníku spotřebuje velké množství elektřiny a ještě vzniká toxický odpad. Používat vlastní tašku, na ovoce a zeleninu košík, případně používat sáčky a tašky z předchozích nákupů. Dávat přednost nabíjecím bateriím a vratným lahvím. Vybírat si raději domácí potraviny než dovážené a pít vodu z kohoutku, nekupovat vodu v pet lahvích. Voda z vodovodu je u nás zdravá a nezávadná, často dosahuje kvality balené vody.

Přejeme vám hodně úspěchů i zábavy při vymýšlení dalších nápadů na šetrné nakupování. Své poznatky nám můžete posílat do konce roku na adresu: ekopradna@eckralupy.cz. Autor nejlepšího tipu na nakupování ohleduplné k přírodě od nás získá odměnu.

(JK)

Ukázky soutěžních výtvarů a předávání cen za účasti AVE Kralupy s.r.o.

Významné dny

Mezinárodní den hor
- 11. prosince

OSN jej vyhlásila roku 2002, poprvé jsme si jej mohli připomenout roku 2003. Den hor upozorňuje na globální význam horských ekosystémů a na potřebu tyto ekosystémy chránit.

Mezinárodní den lidské solidarity - 20. prosince

Nejmladší ze všech významných prosincových dní, připomínáme si jej díky OSN od roku 2005. Den solidarity má pomoci v boji s celosvětovou chudobou.

Zimní slunovrat - 22. prosince

Je dnem, kdy je den nejkratší a noc nejdelší. Od této chvíle se už dny prodlužují a denního světla přibývá. Zimní slunovrat nastává obvykle 21. či 22. 12.

CO SE U NÁS DĚJE...

Ti, kdo navštíví v předvánočním období Ekologické centrum v Kralupech nad Vltavou (ECK), mohou obdivovat krásnou výzdobu díky vystaveným příspěvkům do Vánoční soutěže, do které věnovala odměny pro vítěze společnost AVE Kralupy s.r.o.

Své soutěžní výrobky dodaly kolektivy ze školních družin, z mateřských a základních škol i jednotlivci v kategorii dětí i dospělých. V pondělí 12.12.2011 proběhlo vyhodnocení soutěže a ve středu 14.12.2011 došlo ke slavnostnímu předání odměn vítězům.

Soutěž byla určena všem zájemcům bez rozdílu věku a měla 4 témata. Největší konkurence byla v první soutěžní kategorii – ztvárnění vánočního stroměčku šetrného k přírodě. Další kategorií byla soutěž o nejhezčí ozdobu z přírodního materiálu a nebo z odpadu. ECK obdrželo mnoho

velmi nápaditých ozdob a ozdobiček. Několik příspěvku bylo i v literární kategorii – jednalo se o Vánoční a Novoroční přání přírodě. Do soutěže o zdravé cukroví se bohužel nikdo se svým výtvozem nepřihlásil. Každý zřejmě zůstává u tradičních surovin a receptů.

(...více)

Společnost Skládka Uhy, spol. s r.o. podala žádost o vydání územního rozhodnutí o umístění stavby „Skládka Uhy – IV. etapa, rozšíření skládky odpadů a kompostárna“ na pozemcích obcí Uhy a Nela-hozeves. V úterý 13. prosince 2011 proběhlo na kralupské radnici veřejné ústní jednání k tomuto záměru, na kterém byla vznesena celá řada připomínek.

Předmětem záměru je rozšíření skládky odpadů Uhy, což představuje výstavbu další zabezpečené plochy pro ukládání odpadů. V současné době se odpady uklá-

dají do tělesa tzv. II. a III. etapy skládky, která bude zaplněna cca v roce 2012. Realizace záměru tak prodlouží životnost skládky o dalších cca 20 let. Kromě zabezpečené plochy pro ukládání odpadů bude v rámci záměru vytvořena kompostárna, včetně potřebných ploch pro následnou přípravu kompostů.

Své stanovisko k projektové dokumentaci rozšíření skládky předložili nejprve pracovníci odboru výstavby MěÚ Kralupy nad Vltavou.

(...více)

(JK)

Zajímavé akce, které stojí za to navštívit

Jeden Svět (6. – 15.3.2012) - <http://www.jedensvet.cz/2012/>

I v následujícím roce proběhne Festival Jeden svět, jedná se o festival, kde najdete snímky spojené především s ekologickou tematikou. Zkrátit si čekání na hlavní festival můžete promítáním některého ze snímků nabízeného v programu [Promítej i ty!](#)

Hodina Země (31.3.2012) - <http://www.veronica.cz/?id=127#903>

Výzva pro česká města, vesnice, firmy i jednotlivce, aby se připojili k celosvětové klimatické akci Hodina Země 2012. Jde o symbolické hodinové vypnutí veřejného osvětlení, zhasnutí dominant, osvětlení budovy firmy či zhasnutí v domácnosti. Zhasnutím se účastníci připojí k cca 6 000 městům po celém světě a mnoha milionům lidí a dají tak najevo, že si uvědomují svoji odpovědnost za budoucnost Země.

Kontakt: jan.labohy@veronica.cz, tel.: 542 422 757

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou

OD Máj, Palackého náměstí 1091, 278 01 Kralupy n./Vlt.

Tel./fax: 315 720 287

E-mail: ekoporadna@eckralupy.cz

URL: www.eckralupy.cz, www.vuhu.cz

Zelená linka: **800 100 584** (Po - Pá: 6 - 22 hod.)

Návštěvní doba: Po - Pá: 8 - 18 hod.

EKOLOGICKÉ CENTRUM
KRALUPY NAD VLTAVOU